

KAN INFORMATIE VLOEIBAAR WORDEN?

Informatie smelt, neemt een andere vorm aan, wordt aangepast en aangevuld. Dat principe moet de basis worden van het omgaan met informatie. Dat geldt voor wetgeving, maar ook in het dagelijks gebruik van informatie. De fluiditeit van de informatie moet dan centraal staan. Mooi dat Urs Fischer ons dat door het maken en stapsgewijs doen smelten van zijn kunstwerken heeft laten inzien!

In het Musée Bourse de Commerce, Parijs, tref je werk van Urs Fischer. Hij maakt fraaie kopieën, op ware grootte, van bestaande, bekende beelden. Bijzonderheid is dat zijn beelden van was zijn. En dat niet alleen: ze branden als een kaars: er is een lont in aangebracht. Deze lont wordt tijdens de expositie door medewerkers van de kunstenaar steeds aangestoken. Daardoor verdwijnen de beelden, ze vervloeien stap voor stap en tonen zo de tijdelijkheid van de dingen, van alle dingen.

Dat duurt een paar maanden, maar dan zijn de beelden verworden tot een plas was en een enkel brok dat loskwam. Wat was was, bleef was... Een bijzondere manier om met kunst om te gaan.

Hoe zou je nu de relatie met informatie en informatie technologie kunnen leggen?

Om te beginnen brengt het je op de gedachte dat informatie zijn statisch karakter verliest, alsof het een beeld is dat vervloeit. Was informatie eerst vastgelegd, op papier bijvoorbeeld en daardoor tamelijk onveranderbaar, wat we nu zien is dat informatie het papier niet eens bereikt. Het is digitaal aanwezig, op meer plaatsen en kan op meer plaatsen veranderd worden, het is driedimensionaal. Het is niet langer alleen op papier beschikbaar, maar het is vloeiender geworden, het is op allerlei media beschikbaar. Tekst is daarmee niet meer vooral statisch, maar eerder dynamisch. Natuurlijk zijn er block chain ontwikkelingen, die vastleggen wat er vaststaat, maar dat geldt maar voor een minimaal percentage van de informatie die rondwaart.

De digitalisering trekt het papier uit het proces, de dynamische werkelijkheid stolt niet meer, maar blijft een dynamische werkelijkheid. Een beeld is niet langer onveranderbaar, het wisselt, het smelt, neemt een andere gedaante aan.

Dat heeft gevolgen voor de manier waarop we met informatie omgaan, bijvoorbeeld waar het gaat om wet en regelgeving. Wetgeving is nog vaak gebaseerd op het idee van gestolde informatie: het is te beschermen zoals het is. Maar dat concept past niet in de fluiditeit van de informatie. De Wet Open Overheid geeft de overheden de plicht informatie breed te delen. Daar valt natuurlijk ook digitaal vastgelegde informatie onder. Maar dat informatie zich digitaal kan ontwikkelen, een andere vorm kan aannemen, is daarbij onderbelicht.

De wil om alle informatie te delen is weliswaar groot, vaak uitmondend in statements als "open, tenzij...". Toch is de vertaalslag naar de praktijk niet eenvoudig. In de WOO wordt gesproken over een register van de documenten. De lijst met informatie die gedeeld moet worden is ook nog aan discussie onderhevig. Er bestaat dus geen juist, volledig en actueel beeld van alle beschikbare informatie. En ik schat in dat dat er ook niet zal komen: de inspanning om een mooie stabiele lijst te maken gaat voorbij aan de bewegelijkheid van de informatie.